

Josip Vidmar

IZ ZAPUŠČINE

Poslednji rokopis Josipa Vidmarja je na petih straneh v zvezku, ki je opremljen z oznakami Nade Vidmar: s svinčnikom naslov Čop, na naslednji strani 23. 11. in z rdečim 28. 11. in na predzadnji strani spodaj 30. XI. 87. Delovni material je Josip Vidmar tik pred svojim rojstnim dnevom (14. okt.) založil in ga ni mogel več najti. (Našla sem ga šele konec leta 1992 ob sortiranju njegove knjižnice.) Misel na Čopa je opustil in se lotil že 1987 prevajanja Molièra, poslednje delo, Psiho pa na pomlad 1988. V oktobru 1988 je imel neuspešno operacijo na očeh, nato pa hudo pljučnico (od novembra do februarja preživel z ženo na Golniku). Z izdatno pomočjo Marije Javoršek je uspel prevesti Psiho tik pred možgansko kapjo 12. aprila 1989. Ta kap je bila njegova literarna in sploh ustvarjalna smrt in moral je trpeti še tri leta, preden je doživel svojo organsko smrt (11. 4. 1992).

Ko je pisal o Čopu, je bil v trindevetdesetem letu in skoraj slep, tako da je rokopis na meji čitljivosti. V začetku je nekaj neujemanj med rokopisom in tipkopisom, tako da je morda začetek celo diktiral svoji ženi, vendar je po datumih videti, da ga je Nada Vidmar tipkala le morda dvakrat in ne do konca. Tudi njo je 1988 na pomlad zloмила bolezen in mu ni mogla več pomagati, 3. 1. 1990 pa je umrla. Ravno zaradi tega sva se z Marijo Javoršek odločili, da tipkopisa ne bova upoštevali, ampak da razvozlava rokopis. Kar ni v rokopisu, je označeno z manjše-večje < >. Delovno gradivo je bila publikacija SAZU A. Slodnjak in J. Kos: Pisma Matije Čopa (Ljubljana 1986) in zvezek z oznakami zanj najpomembnejših pisem z opombami.

Živa Vidmar

Josip Vidmar: Matija Čop

To, česar se zdaj lotavam, ne more biti kaj več kakor poskus, s pomočjo Čopove korespondence, ki je zdaj pregledno zbrana izšla med publikacijami SAZU za leto 1986, nekoliko obogatiti našo predstavo o tem izrednem človeku in mislecu, in sicer predvsem o njem kot literarnem teoretiku in kritiku. Tema je iz raztresenih estetskih sodb ali samo iz kritičkih omemb in pripomb sestaviti podobo tega moža, življenja in tega ogromnega znanja, ki se nam žal tako bežno kaže v njegovih dopisih številnim znancem s tako različnimi inteligencami in s tako raznovrstnimi problemi, pred katere je življenje postavljalo nekatere od njih, predvsem pa Čopa samega, ki sta ga njegovo povsem izjemno znanje in kritična zmogljivost usposabljala za lit. kritika nedvomno evropskega formata.

Naloga, ki jo s tem poskusom tvegam, nikakor ni ne lahka ne preprosta.